

Gå til forside: [Klik HER](#)

Syrener *Syringa*

Når vi mærker syrenduften og ser buskenes lilla og hvide blomster hænge tungt ned i alle haver og parker, så er det snart sommer i Danmark. Så er det ved den tid, hvor også studenterne springer ud og sommerferien står for den sidste planlægning. Syrenerne står for varme, glæde og forventning iblandet en masse nostalgi, for helt fra vores barndom og ungdom har vi hver sommer haft de blomstrende og duftende buske.

Alle kender både synet og duften af de blomstrende syrener.

Syringa vulgaris

Der findes omtrent 20 forskellige syrener, hvoraf den mest almindelige er den såkaldte "uægte" syren, *syringa vulgaris*, som nordmændene ikke uden grund kalder for "Duftsyren". Den stammer fra Sydeuropa og ses ofte i lange hegn eller store grupper. Det skyldes, at den sætter mange rodskeud, som også bliver til syrenbuske. I haverne kan disse rodskeud ofte være en plage, hvis man ønsker at holde busken inden for bestemte grænser. Men er der tilstrækkelig med plads, er det en fordel, fordi busken så er ny og grøn helt ned mod bunden.

Busken har en ret og opret vækst og kan blive helt op til 7 meter. Den tåler kraftig beskæring, og er den blevet for høj, kan den skæres næsten helt ned til jorden. Så skyder den fra de resterende grenstumper, og allerede året efter har man igen en ung og flot busk.

Den holder mest af en varm og kalkholdig gernet let leret jord; men den skal være godt drænet. (Så lad endelig være med at blande sur spagnum i jorden, når den plantes). Den udvikler sig bedst, når den får masser af sol. Den klare sig i hårdførhedszone 3 og kan derfor overvintre overalt i Danmark. Den

vokser fint ved havet og tåler også lidt saltsprøjt i ny og næ. Derfor er den særdeles velegnet i et sommerhusområde, hvor den tilligemed er god til at give læ, fordi den selv tåler en masse vind. I de lidt mindre haver skal man dog være varsom med at plante uægte syrener, fordi man ofte har svært ved at holde den inden for de fastsatte grænser; men det er der heldigvis råd for, idet der findes syrener – som ganske vist ikke er så kønne og godt duftende – men som ikke sætter rods kud, og dem kan man pøde på. Og når man så kan vælge pødede sorter, så kan man lige så godt vælge nogle, som er endnu flottere end den almindelige syren. Det er de forædlede sorter, der alle – ud over de har endnu smukkere blomster og lidt forskellige højder og bredder – også har stort set de samme egenskaber som den uægte syren. Nogle af disse såkaldte "ægte" syrener er vist i de efterfølgende fotos.

Syringa vulgaris "Andenken an Ludwig Späth" er den mest kendte af de forædlede sorter. Den får rigtig mange op til 30 cm lange blomster, som dufter kraftigt og dejligt. Den bliver op til 5 meter høj, er sund og hårdfør og regnes derfor som den bedste blandt de mørke-røde. Dens eneste ulempe synes at være, at den med alderen bliver noget åben i bunden. Derfor vil det være fornuftigt at sætte den sammen med andre buske, der kan dække de nøgne grene.

Syringa vulgaris "Mme. Lemoine" har store hvide fyldte blomster samlet i tætte toppe. Den er kraftig og har en smal vækst; men ellers minder på stort set alle områder om "Ludwig Späth".

Syringa vulgaris "Michel Buchner" har store mængder af dobbelte meget smukke violette velduftende blomster i store klaser. Den bliver 3-4 meter høj og er derfor lidt mindre end de to foregående. Den er hårdfør og kraftig af vækst. Busken udmærker sig ved, at grenene i bunden ikke bliver så nøgne som de to foregående. Derfor kan den godt stå forrest i et syrenbed, lige som den også er en udmærket solitærplante

Syringa vulgaris "Sensation"

Syringa vulgaris "Moscow Beauty"
er blandt kendere vurderet til at være
den smukkeste af dem alle.
Busken er knap så høj som de øvrige og
siges også at være lidt mere besværlig.

De forædlede syringa vulgaris findes i et adskillige hundrede forskellige hybrider, og de her viste er kun nogle af de mest almindelige. Skal man have et indtryk af de mange syrener, kan man benytte dette link:

<https://plus.google.com/photos/116148346649635823735/albums/5868166025512386929?banner=pwa>

Her findes mere end 600 fotos af forskellige syrenblomster, som står i alfabetisk rækkefølge. Har man lyst til at se en enkelt blomsterstand, så den fylder hele skærmen, kan man blot klikke på billedet. Alle billederne er lagt ind af Heides Planteskole, som i øvrigt har Europas største syrensamling. Den er værd at besøge og findes her:

**Heides Planteskole,
Simons Bakke 122,
7700 Thisted.**

Se i øvrigt også dette link:

<http://www.havefolket.com/2014/01/heides-planteskole-en-perle-ved.html>

Andre syrenarter

Syringa-slægten består af mere end 25 forskellige arter. De er alle karakteriseret ved at være nemme at dyrke. De blomstrer alle om foråret og forsommeren, men dog på lidt forskellige tidspunkter har lidt forskellige højder og bredder, som strækker sig fra mindre end 1 meter til 7 meter. Det er sunde og robuste planter, der for norges vedkommende kan klare sig helt ned til hårdførhedszone 2. De kræver dog alle en periode, hvor temperaturen ligger mellem 0 og 5 °C, men det har hidtil ikke været noget problem i det danske klima. Undertiden kan der optræde meldug i planterne. Det skyldes som regel, at de ikke får tilstrækkelig luft og, at de står i skygge, så bladene har vanskeligt ved at tørre. Så der er flere grunde til at plante syrenerne, så de får fuld sol. De tåler kraftig beskæring, som bør foretages, umiddelbart efter at busken ikke længere er i blomst. Det skyldes, at blomsterne sidder på det sidste års skud, og hvis man bekærer f.eks. om efteråret, kommer man nemt til at fjerne blomsterknopperne.

Syringa hyacinthiflora

Syringa hyacinthiflora består af mange hybrider. De er karakteriseret ved at være de første syrener, som blomstrer, og så bliver de normalt kun 2 – 3 meter høje. Den viste hybrid hedder "Ester Staley". Kilde Wikipedia.

Syringa hyacinthiflora "Fyns Forår" en helt igennem en dansk syren, fundet på Fyn og navngivet og opformeret af Ole Heide. Busken er lille og nærmest kugleformet med små klaser af rosa blomster.

Blandt de tidlige syrener finde du endvidere: *Syringa oblata* og *pinnatifolia*

Syringa Prestoniae er forædlet med henblik på, at de kan overvinde, hvor der om vinteren er virkelig koldt, så denne art klarer sig helt ned til hårdførhedszone 2.

Lige som *vulgaris* er det kraftige buske, men dog noget bredere.

De får talrige blomstrende klaser helt fra plantens bund. De starter blomstringen ca. 2 uger senere end *vulgaris*, og deres blomstringsperiode er længere, ca. 3 uger. Men de dufter ikke lige så dejligt og kraftigt som *vulgaris*.

Syringa Prestoniae "Donald Wyman", "Isabelle", "Redwine" har rosarøde blomster

Syringa Prestoniae "James McFarlane" har røde blomster

Syringa Prestoniae "Elinor" "Royalti" og "Coral" har purpurfarvede blomster.

For yderligere oplysninger: se dette link:

<http://klerk.dk/wpccategories/syringa-syren/>

Syringa chinensis
Sorter og farver:

"Alba"	Hvide
"Metensis"	Lavendel
"Bicolor"	Tofarvede
"Crayton"	Lilla
"Saugeana"	Rødlige
"Præs. Hayes"	Lilla

Syringa chinensis betyder kinesisk syren. Men det er en fejl, for den er fundet i Frankrig og har intet med Kina at gøre. Nogle opfatter denne syren som den smukkeste overhovedet. Blomsterne dækker hele busken. Den har en bred struktur og bliver 3 – 4 meter høj. Hårdførhedszone 3.

Gengivet med venlig tilladelse af Mark Dwyer, Rotary Botanical Gardens, Janesville Wisconsin, USA
<http://rotarybotanicalgardens.org/>

Syringa persica betyder persisk syren, og er en af de ældste syrener. Den bliver mellem 1½ og 2 meter høj og er meget åben i hele strukturen, som virker meget spinkel og elegant. Bladene er lancetformede og kun 3 – 6 cm lange. Den klarer sig i hårdførhedszone 4. Arten trives bedst på en varm solrig plads i læ. Ud over den viste lilla sort findes to andre sorter.

Formeres med urteagtige stiklinger.

Syringa persica "Alba",
hvide blomster

Syringa persica "Rubia",
røde blomster

Gengivet med venlig tilladelse af Sam Bahr, University of Maryland Arboretum and Botanical Garden, Washington, USA.

<http://umdarboretumandbotanicalgarden.blogspot.dk/2012/04/persian-lilac-lilac-diva-from-days-gone.html>

Dværgsyrener

Fuldt udvoksede strækker størrelsen sig fra under 1 meter til lidt over 2 meter. De vokser langsomme og har finere grene end deres større slægtninge.

Syringa meyeri 'Palibin' er den mindste dværgsyren og når næppe højere end 1 meter. Den dufter ikke som en almindelig syren, snarere som en ligusterhæk. Hårdførhedszone 5. 'Palibin' beskæres ofte, så det får form af et smukt lille træ. Det blomstrer mest i juni, men også en smule om efteråret. Gengivet med venlig tilladelse af Jana Hněvkovská, STROMOVOUS, České Budějovice, Tjekkiet.
http://www.stromovous.net/o_nas.html

Syringa microphylla har kraftigt duftende blomster i maj og juni og blomstrer svagt indtil oktober. Højden er 1 - 1½ meter. Væksten er åben med buede grene. Blomsternes farve strækker sig fra lyslilla ("Superba") til lillarosa ("Afi"). Hårdførhedszone 5. Kilde: Wikipedia.

Syringa patula begrænser sig til kun en enkelt sort, "Mis Kim". Fuldt udvokset bliver den omkring 2 meter høj og bred. Væksten er tæt. Den har duftende lilla blomster et par uger efter "vulgaris". Hårdførhedszone 4. Formeres normalt med frø eller podning.

Japanisk træsyren "*Syringa reticulata*"

Det bliver 5 – 7 meter højt og 4 – 5 meter bredt. Træet er især smukt, når det i begyndelsen af juli viser sig med kraftigt duftende hvide eller cremefarvede blomster, som sidder i 15 cm lange klaser. Det er på et tidspunkt, hvor stort set ingen andre træer eller buske er i blomst.

Japanisk træsyren. Gengivet med venlig tilladelse fra Robert J. Kleinberg Landscape Design & Construction, Philadelphia, USA: <http://www.kleinberg.com/>

Træet er hårdfør i zone 3. Sommeren må dog ikke være for varm – men det er jo heller ikke noget problem i Danmark.

Generelt er syrentræerne de mest tolerante af samtlige syrener. De stiller ingen særlige krav til jorden, de er tolerante over for salt, og de er stort set immune over for sygdomme. Men for at udvikle sig bedst kræver de fuld sol.

Her omtales tre sorter:

- ✓ *Syringa reticulata* "Ivory Silk" er kompakt med en rund form og er lidt mindre end de øvrige, idet når en maksimal højde på 6 meter. Det skal ikke være ret gammelt, før det blomstrer, og der kommer rigtig mange blomster.
- ✓ *Syringa reticulata* "Summer Snow" har en rund krone med mørke grønne skinnende blade.
- ✓ *Syringa reticulata* "*Syringa Pekinensis*" har hvide blomster, men er kun hårdfør i Zone 4

Pasning og pleje

Placering. Syren gror bedst på et åbent areal, der er udsat for sol og vind. Herved undgås de fleste sygdomme, som ellers kan ramme syrenerne.

Jordtype. Buskene er tolerante med hensyn til jordtype, blot man sørger for, at den indeholder masser af organisk materiale, gerne f.eks. kompostet kogødning. Gå som hovedregel ud fra, at syrener kræ-

ver en let basisk jord med pH omkring 7,5. Fyld derfor ikke spagnum i plantehullet ved nyplantning, det kan syrener ikke lide! Planter de i en sur jord, skal der tilføres kalk for at justere pH.

Vanding og gødskning. Der gødes lidt om foråret, når planten skal til at vokse og blomstre; men ellers er et godt tidspunkt for tilførsel af gødning den første uge i august, hvor blomsteranlæggene er dannet og skal vokse i størrelse. En passende mængde er ca. 25 gram NPK blandingsgødning til hver busk. For at undgå utilsigtede rodkud skal syrenerne plantes så dybt, at podestedet ligger over jordniveau, dvs. ca. 5 -10 cm. Vand godt for at sikre, at rødderne har god kontakt til jorden. Da de første par år kan være lidt kritiske med vand i tørre perioder, bør der vandes, når det er nødvendigt. Men herefter er det ikke nødvendigt at vande med mindre der er tale om tørke. For at holde på jordens fugtighed er der om sommeren godt at dække jorden omkring buskene med afslået grøngødning og i øvrigt holde jorden fri fra græs, som ellers tager både næring og vand fra syrenerne.

Beskæring. Syrenerne kan sagtens tåle beskæring. Hvis man har podet en syren bør den første beskæring foretages alle rede første år efter podningen, så stammen kun bliver ca. 20 cm høj. Herved får man en busket syren. Herefter begrænser beskæringen sig til at svage grene i buskens midte. Beskæring i de yderste grene bør altid foregå umiddelbart efter blomstring. Herved kan busken nå at danne knopper, som bliver det næste års blade og blomster. Beskæres på andre tidspunkter risikerer man at fjerne anlæggene til knopperne eller måske nogle af knopperne. Er syrenbusken blevet for stor til den tildelte plads, er der dog intet i vejen for at skære den tilbage i vinterperioden. Den kan så skæres næsten helt ned til jorden. Efterfølgende skyder den fra de resterende grenstumper, og allerede året efter har man igen en ung flot busk. I stedet for at skære syrenbuske tilbage, kan de stammes op som træer. Er der mere plads i de højere luftlag, kan det se vældig godt ud med et enkelt- eller flerstammet højt syrentræ. Efter blomstringen sætter syrenerne tørre frøstande. Nogle mener, at de ikke ser pæne ud, og hvis man alligevel beskærer busken på dette tidspunkt, kan man benytte lejligheden til at fjerne dem.

Afskærne syreners holdbarhed.

1. Skær syrenerne af om morgenen og læg dem i en balje fyldt med koldt vand. Både blomst og stilk skal være dækket af vandet.
2. Stil det køligt mindst en time. Klip stilkene til og flæk stilken i et kryds tre cm op, inden de sættes i vase.
3. Hver anden dag skiftes vandet, og stilken afkortes. Et nyt kryds skæres.

Formering

Frøformering. Da mange af syrenerne er sterile, kan man ikke med sikkerhed frøformere. Og hvis det lykkes, vil langt de fleste frøformede syrener give rodkud, som normalt er uønskede, fordi de breder sig utilsigtet.

Stiklingformering, rodkud og aflægning. Også her er der forskel på de forskellige arters evne til at lade sig stiklingformere. Og da man også her får de uønskede rodkud er metoden normalt ikke anvendelig.

Podning og okulation. Begge metoder er anvendelige, hvis man selv vil forsøge sig. Her omtales alene podning. Podningen foregår på grundstammen af en syren, som ikke danner rodkud. Der findes til dette formål to syrener, Ungarsk Syren, *Syringa Josikae*, og Hængesyren, *Syringa reflexa*. Her benyttes Ungarsk Syren, *Syringa Josikae*, som fuldt udvokset bliver 3 - 4 meter høj og er velegnet til bl.a. læhegn og krat.

Syringa Josikae formeres enten med frø eller stiklinger. Frøene har den umiddelbare fordel, at der nemt kan laves mange planter; men regn med, at de først er klar til podning 2 år efter de er sået. De stiklingeformede kan benyttes allerede året efter; men omtales ikke nærmere her. Frøene indsamles om efteråret og sås om vinteren bredt i fugtig så- og priklejord i en gennemsigtig plastkasse på f.eks. 30x40 cm. Frøene dække med ganske lidt af jorden, og der lægges låg på. Kassen stilles, så solen ikke kan skinne på den, f.eks. på nordsiden af et hus. Undertiden vandes en smule, så jorden holdes fugtig. Hen på foråret dukker de små planter op. Når de er håndterbare plantes de om i overskårne mælkekartoner, som indeholder neutral god jord fra en plantesæk. De flyttes efterhånden ud i solen, hvor de bliver større og hærdes. Når det igen bliver vinter flyttes de til et lidt beskyttet sted, f.eks. et uopvarmet drivhus. Når foråret kommer, kan planterne flyttes over i nogle større urtepotter. De stille udendørs og passes med vand og lidt gødning, så rodnettet kan udvikle sig i det kommende år.

1. Sidst på vinteren er grundstammen klar til podning.
Der laves et skråt snit ca. 10 oppe ad stammen.

2. Der udsøges en god podekvist med samme tykkelse fra en sund busk.
Der laves et tilsvarende snit.

3. Når de to snit er lavet, skal snittene i grundstammen og podekvisten passe sammen.

4. Grundstammen og podekvisten sættes sammen. Der vikles pode-tape omkring stammen og kvisten. Potten stilles et køligt sted og passes med vand.

5. Efterhånden kommer der blade, og den lille plante tages lidt efter lidt frem i sollyset. I løbet af sommeren vokser kvisten og stammen sammen, og ny lille syren er skabt.